

Česká a saská akademie věd chtějí rozvíjet spolupráci na důležitých tématech

6.11.2024 - Julie Smilnická, Luděk Svoboda | Akademie věd České republiky

Konference v liblickém zámku se konala jako první ze společných akcí, na nichž se Akademie věd ČR a Saská akademie věd (Sächsische Akademie der Wissenschaften zu Leipzig - SAW) domluvily v memorandu, které obě instituce podepsaly v roce 2023. Předsedkyně Akademie věd ČR Eva Zažímalová v této souvislosti podotýká, že memorandum otevřelo cestu k dlouhodobému partnerství. „Chtěli jsme tak podpořit sdílení znalostí především v palčivých tématech jako jsou například energetika, udržitelné zemědělství a odolná společnost. Pevně ale věříme, že memorandum poslouží jako výchozí platforma pro zintenzivnění a rozšíření spolupráce s naším přeshraničním partnerem a že na něj navážou úspěšné projekty, přínosné pro obě strany, a to ve všech vědních oblastech,“ říká a doplňuje, že jde o důležitý krok k upevnění vědeckých vazeb mezi institucemi a regiony.

Účastníci česko-německého sympozia v Konferenčním centru AV ČR v Liblicích

„Dostatek potravin i udržitelnou energetiku musíme zajistit pro společnost sebevědomou, soběstačnou a konkurenceschopnou – a tedy odolnou vůči krizím, jimž bude Evropa čelit,“ pokračuje Eva Zažímalová. A právě sdílení vědomostí a zkušeností ve vytyčených oblastech s renomovaným vědeckým partnerem umožní efektivněji čelit globálním výzvám, a přispět tím k udržitelnému rozvoji společnosti.

Překračovat hranice

„Sasko a Česko sdílejí dlouhou a pestrou historii, jak se ostatně od blízkých sousedů očekává,“ upozornil při zahájení sympozia předseda Rady pro zahraniční styky a člen Akademické rady AV ČR David Honys. Jako příklad uvedl některé okamžiky politických i kulturních dějin s tím, že věří, že odborníci z obou stran hranic, kteří se v Liblicích setkávají, najdou nové pracovní partnery, a podpoří tak další spolupráci mezi oběma institucemi i regiony: „Naše stopa není v Evropském výzkumném prostoru zanedbatelná. Bez kontaktu se zahraničními kolegy a kolegyněmi by ale byl rozvoj české vědy pozvolnější.“

Předseda Saské akademie věd Hans-Joachim Knölker a předseda Rady pro zahraniční styky a člen Akademické rady AV ČR David Honys, který symposium zahajoval za Akademii věd ČR

Význam mezinárodní spolupráce a vazby mezi českými a německými vědci vyzdvihl také předseda Saské akademie věd Hans-Joachim Knölker a zdůraznil, že jde o začátek důležitého partnerství: „Vědeckou úroveň obou institucí hodnotí nejen v Evropě, ale i ve světě velmi dobře. Jsem proto rád, že můžeme společně pracovat na řešení témat, která jsou ve veřejném zájmu v Německu i Česku.“

Slova Joachima Knölkerera potvrzuje Jiří Plešek z Akademické rady AV ČR, který má na starosti koordinaci a koncepční rozvoj Strategie AV21. Podle něj programy Strategie AV21 podporují aktivity, které zohledňují hlavně veřejný zájem: „Vznikají v synergii různých oborů a odvětví a orientují se na výzkumy, jež odpovídají na současné problémy. Zkušenosti našich vědců a vědkyň určitě uplatníme i v projektech se Saskou akademií věd.“

Pro rozvíjení všech tří zmiňovaných témat má Akademie věd ČR předpoklady. Na „poptávku“ po jejich řešení na základě vědeckých expertiz reaguje už několik let v programech Strategie AV21 s

mottem „špičkový výzkum ve veřejném zájmu“.

Aktuální výzvy, nové poznatky

Během dvoudenního programu představilo své výzkumy a projekty 14 vědců a vědkyň. Akademii věd ČR v Liblicích reprezentovali odborníci z pracovišť, kteří se věnují některému ze tří klíčových témat.

Například ředitel Ústavu termomechaniky AV ČR Miroslav Chomát mimo jiné hovořil o programu Strategie AV21 *Udržitelná energetika*. Jak zdůraznil, pokrývá klíčové oblasti, které jsou spojené s přechodem k udržitelné energetice. Například v jaderné energii musíme hledat nová řešení pro termojadernou fúzi a zajistit bezpečnost jaderných elektráren se štěpnými reaktory: „Nestálost výroby energie z obnovitelných zdrojů a postupná decentralizace výroby vytváří tlak na skladování energie. Velkou roli může sehrát vodík, který lze do budoucna považovat za hlavní zdroj energie pro dopravu.“

Webové portály, které se zaměřují na poskytování informací veřejnosti nebo i specifickým příjemcům jako zemědělcům, představila Lenka Bartošová z Ústavu výzkumu globální změny AV ČR. „Například portál intersucho.cz přináší údaje o výskytu a trvání sucha, přičemž se zaměřuje zejména na půdní sucho, web agrorisk.cz pro změnu slouží právě zemědělskému sektoru,“ uvedla. Všechny tyto informační aktivity jsou součástí programu *Potraviny pro budoucnost*.

Na významu nabývá také téma resilience, kterému se věnuje program Strategie AV21 *Odolná společnost*. Odolnost označuje schopnost systému vyrovnat se úspěšně, či dokonce růstově s krizí, s nečekanou nebo ohrožující událostí či se změnou životních podmínek. Martin Nitsche z Filosofického ústavu AV ČR představil projekt, jenž zkoumá a prakticky ověřuje systémové předpoklady, zdroje a nástroje společenské odolnosti vůči krizím ve specifickém prostoru Ralska. „To prošlo v průběhu 20. a 21. století zásadními proměnami a čelilo a stále čelí socio-kulturním, environmentálním i ekonomickým krizím,“ uvedl badatel a představil, jak lze multisystémovou odolnost aplikovat na sociální situaci této oblasti a jak místní podmínky tento přístup k odolnosti ovlivňují.

Příští rok na shledanou

Symposium přineslo nejen nové poznatky, ale také ukázalo, že je důležité spojovat ve výzkumu síly. Spolupráce mezi Akademií věd ČR a Saskou akademií věd tak má potenciál, aby byla přínosem nejen pro samotné vědce, ale i celou evropskou společnost, která může z výsledků vědy těžit.

„Věřím, že spolupráce bude pokračovat nejen na úrovni obou institucí, ale že se prostřednictvím liblického symposia rozšíří i na pracoviště Akademie věd, univerzity a výzkumná pracoviště, na nichž působí kolegové a kolegyně ze Saské akademie věd. Těším se na společné projekty. Budeme se za rok těšit na viděnou v Lipsku,“ podotkl závěrem Hans-Joachim Knölker.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Ceska-a-saska-akademie-ved-chteji-rozvijet-spolupraci-na-dulezitych-tematech-00001>